

АФИЦЫЙНА

ЗАЯВА ўРАДА І НАЦБАНКА БЕЛАРУСІ АБ ПРЫВЯЗЦЫ КУРСА БЕЛАРУСКАГА РУБЛЯ ДА РУБЛЯ РАСІЙСКАГА

2 стар.

РОЗНЫЯ-РОЎНЫЯ

2 стар.

ДЫПКУР'ЕР

3 стар.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ**СВЕТ НАЧЫММА Арсена ВАНІЦКАГА**

7 стар.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ: ПОЛЬШЧА, ЛІТВА

6 стар.

ПУНКТ ГЛЕДЖАННЯ**"ПАЛЕССЕ ў ХХ СТАГОДДЗІ"**

6 стар.

АСОБА**БАНКІР І КІНАМАН Яўген КРАЎЦОЎ**

4 стар.

ЖЫЦЦЭВЫЯ СЮЖЭТЫ**САКСАФАНІСТ З "ПАДЗЕМКІ"**

8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА**РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА ў 48 КРАІНАХ**

Голас Радзімы

10 студзеня 2001 года

Цана 98 рублёў

№ 2 (2716)

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

ПАДЗЕЯ**Аляксандр ЛУКАШЭНКА:****«МІНСК ПАВІНЕН СТАЦЬ КЛАСІЧНАЙ ЕўРАПЕЙСКАЙ СТАЛІЦАЙ»****У МІНСКУ АДКРЫТЫ ПЕРШЫ КОМПЛЕКС НОВАГА ЧЫГУНАЧНАГА ВАКЗАЛА**

нам развіцця Мінска.

У 1991 годзе стары будынак знеслі, а на яго месцы пачалі ўзвядзенне комплексу. І вось ім ужо могуць карыстацца пасажыры.

Памеры новага вакзала ўражваюць: яны складаюць 8 160 квадратных метраў рабочай плошчы і 20 830 агульнай. Тут могуць знайсці для сябе ўсе зручнасці адразу некалькі тысяч пасажыраў на некалькі паверхах, атрымае і канкорсе, дзе размешчаны зал чакання з пунктам сувязі і гандлёвым комплексам, буфетами. Туды наведвальнікі могуць падняцца на эскалатары, па зручнай прыгожай лесвіцы, а з залы (таксама на эскалатарах) спусціцца на пасажырскія платформы да паздоў.

На адкрыцці вакзала Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка сказаў: "Мінск павінен стаць класічнай еўрапейскай сталіцай". Прэзідэнт высока ацаніў намаганні будаўнікоў і дадаў, што той, хто выедзе на тры-пяць гадоў з Мінска, вярнуўшыся, яго не пазнае.

Так што Мінск чакае гасцей!

Алесь КОЛА.

НА ЗДЫМКАХ: Прэзідэнт Беларусі Аляксандр ЛУКАШЭНКА прыняў удзел у адкрыцці новага чыгуначнага вакзала ў Мінску; фонкавы і ўнутраны выгляд вакзала.

Фота БелТА.

МЕРКАВАННЕ**КАПІ СПОРТ — НА ўСЁ ЖЫЦЦЁ...**

"Няма здароўя — не захочаш і тых грошай". Мудрае выказванне. Здароўе ж наша напрамую звязана з заняткамі спортам. А чым болей у краіне асобна ўзятых здаровых людзей, тым вышэйшыя паказчыкі здароўя самой нацыі.

Дзіям аб спартыўных дасягненнях 2000-га года журналістам на прэс-канферэнцыі паведамілі намеснік міністра спорту і турызму Беларусі Міхаіл Юспа і прэс-сакратар Нацыянальнага алімпійскага камітэта (НАК) краіны Пётр Рабухін.

Самым вялікім поспехам, зразумела ж, лічацца вынікі айчынных спартсменаў на Алімпійскіх гульнях у Сіднеі. Ад прэс-сакратара НАК цікава было даведацца, што за 44 гады — з моманту атрымання беларусам першай алімпійскай узнагароды ў 1956 годзе — медалі заваёўвалі 155 нашых спартсменаў. Чэмпіёнамі ж Гульніў сталі 59 нашых суайчыннікаў, у выніку чаго беларуская алімпійская скарбонка налічвае 89 узнагарод вышэйшага гатунку... Як незалежная краіна Беларусь брала ўдзел у чатырох Алімпіядах і заваявала 36 медалёў: 4 залатыя, 11 сярэбраных і 21 бронзавы. Словам, дзякуючы вышэйзгаданым дасягненням, мы сёння займаем трэцяе месца ў свеце сярод краін з насельніцтвам 10 мільянаў чалавек.

Дасягненні прызёраў Сіднея, як вядома, не засталіся без увагі з боку дзяржавы. Чэмпіён апошніх Гульніў стагоддзя атрымаў прэміяльныя — 60 тысяч долараў ЗША, сярэбраны прызёр — 40, а бронзавы — 22,5 тысячы. Цікавым жа на канферэнцыі падалося крыху іншае: беларускія паралімпійцы (спартсмены-інваліды) чамусьці атрымалі па сем, шэсць і дзве з паловай тысячы долараў за "золата", "серабро" і "бронзу" адпаведна.

— Закачэніе на 2-й стар.

МІНСК, ЗАХАРАВА, 28. ДОМ ДРУЖБЫ**«СПАСШІЙ ОДНУ ЖИЗНЬ — СПАСЁТ ВЕСЬ МИР»**

дружбы і культурнай сувязі з замежнымі странами. Среди лауреатов — жители Минска, представители Гродненщины и Брестчины: Ефим Булдов, Виктория Барановская, Мария Ковзус, Александр, Александра и их сын Владимир Поболь, Никита, София и их дочь Светлана Лукьянович, Клара и ее дочь Инна Герасимович, Феликс, Анеля и их сын Бронислав Матонис.

Присвоением звания "Праведник Народов Мира" занимается Израильский

мемориальный институт Катастрофы и Героизма европейского еврейства "Яд Вашем" (что в переводе "вечный памятник"). Институт был основан по решению правительства страны в 1953 году. Его главными задачами являются увековечение памяти жертв еврейского народа и еврейских общин, уничтоженных во время второй мировой войны, сбор и изучение информации для передачи уроков истории грядущим поколениям, а также увековечение памяти

благородных представителей разных национальностей, которые рисковали жизнью для спасения евреев. Специальная комиссия, состоящая из видных общественных деятелей, под председательством Главного Судьи Верховного Суда Израиля, изучает материалы и свидетельские показания, на основании которых принимается решение о присвоении звания "Праведник Народов Мира".

— Закачэніе на 3-й стар.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ**ГАЛАНДЫЯ**

Паважаная рэдакцыя "Голасу Радзімы"! Дзякуй вам за газету, чытаем з вялікай цікавасцю. Жадаем далейшых поспехаў у чытачоў за мяжой.

У навагоднюю ноч паднялі бакалы за нашу родную Беларусь.

З павагай да вас

Надзея ОСТЭРБАН-ГАЛІЁНКА
і сям'я.

АФІЦЫЙНА

**ЗАЯВА ЎРАДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
І НАЦЫЯНАЛЬНАГА БАНКА
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

Урад і Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь ажыццявілі ў 2000 годзе шэраг практычных мераў, накіраваных на пазтапнае выкананне Праграмы дзеянняў Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі па рэалізацыі Дагавора аб стварэнні Саюзнай дзяржавы. Важнейшым дасягненнем у гэтай рабоце з'яўляецца ліквідацыя множнасці абменнага курса беларускага рубля і зняцце ўсіх абмежаванняў на правадзенне разлікаў у нацыянальных валютах паміж рэзідэнтамі Расійскай Федэрацыі і Рэспублікі Беларусь па бягучых аперацыях двухбаковага плацежнага балансу, а таксама ў гандлі з трэцімі краінамі.

У мэтах выканання Пагаднення паміж урадам Рэспублікі Беларусь, Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь і ўрадам Расійскай Федэрацыі, Цэнтральным банкам Расійскай Федэрацыі аб мерах па стварэнню ўмоў для ўвядзення адзінай грашовай адзінкі ўрад і Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь заяўляюць аб пачатку ў 2001 годзе новага этапу эканамічнай і валютнай інтэграцыі дзвюх краін і пераходзе Нацыянальнага банка да палітыкі прывязкі беларускага рубля да расійскага рубля.

Важнейшымі мерапрыемствамі гэтага этапу будуць далейшая уніфікацыя прынцыпаў і механізмаў устанавлення абменных курсаў беларускага рубля і расійскага рубля да замежных валют і пазтапнае стабілізацыя беларускага рубля на базе прывязкі да расійскага рубля з аб'яўленнем параметраў змянення на першы квартал 2001 года. У цэлым у 2001 годзе дэвальвацыя беларускага рубля да расійскага рубля можа скласці 2,5—3 працэнты ў сярэднім за месяц. Ацэнка макразканамічных умоў паказвае, што ў I квартале 2001 года

інтарэсам Рэспублікі Беларусь найбольш поўна будзе адпавядаць дэвальвацыя абменнага курса Нацыянальнага банка да расійскага рубля на ўзроўні 3 працэнтаў у сярэднім за месяц. Зыходзячы з магчымага змянення прапарцыяў паміж попытам на замежную валюту і яе прапанаваннем будуць дапускацца адхіленні ад цэнтральнага курса да плюс-мінус 2 працэнтаў. Абменны курс беларускага рубля да іншых замежных валют будзе ўстанаўлівацца на аснове намінальнага курса беларускага рубля да расійскага рубля.

У мэтах падтрымкі дзеянняў Урада і Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь па стабілізацыі беларускага рубля пры правадзенні палітыкі яго прывязкі да расійскага рубля Цэнтральным банкам Расійскай Федэрацыі адкрыта крэдытная лінія Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь у суме 4,5 мільярда расійскіх рублёў. Сродкі гэтай крэдытнай лініі будуць, пры неабходнасці, выкарыстоўвацца для падтрымання курса беларускага рубля да расійскага рубля ў прадугледжанай дынаміцы.

Урад і Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь лічаць, што рэалізацыя мераў па прывязцы курса беларускага рубля да расійскага рубля створыць неабходныя ўмовы і перадумовы для далейшай макразканамічнай і фінансавай стабілізацыі, павышэння актыўнасці нацыянальных і замежных інвестараў, устойлівага росту рэальнага сектара эканомікі, паспяховага вырашэння задач па росту дабрабыту насельніцтва краіны.

У. ЯРМОШЫН,
прэм'ер-міністр Рэспублікі Беларусь,
П. ПРАКАПОВІЧ,
Старшыня праўлення
Нацыянальнага банка
Рэспублікі Беларусь.

РОЗНЫЯ-РОЎНЫЯ

Васьмідзесяцігадовы юбілей адзначыла віцебская дапаможная школа № 26 для дзяцей з асаблівасцямі ў развіцці. Гэта адна з найстарэйшых у Беларусі навуковых устаноў. Яе адкрылі ў 1920 годзе, і першапачаткова яна называлася інстытутам для дзяцей з асаблівасцямі развіцця. Сёння са сцен школы выходзяць дзеці сацыяльна адаптаваныя. Тут пастаянна выкарыстоўваюць новыя тэхналогіі, адкрыты падрыхтоўчы клас. З чацвёртага класа вучні атрымліваюць прафесійныя працоўныя навукі па трох спецыяльнасцях. Многія вучні школы ўдзельнічаюць у міжнародным руху "Спешал алімпікс".

НА ЗДЫМКАХ: выхаванцы школы; мэр Віцебска Уладзімір ПЕЛАГЕЙКА ўручае ганаровую граматы дырэктару школы Тамары РАМАНЕНКА; яшчэ нядаўна чэмпіёны і прызёры многіх міжнародных і рэспубліканскіх турніраў па спартыўнай гімнастыцы Алена АНАТОЛЬЕВА, Вольга ЖУРАЎЛЁВА і Наталля ЗАГУРСКАЯ скончылі гэту школу, цяпер

яны тут ганаровыя госці.
Аляксандр ХІПРОЎ, БелТА.

ВИТАМИНЫ АД "ЭКЗОНА"

Раман КАБЯК.

Больш за 400 тысяч літраў сіропу шыпшыны ў год выпускае цэх беларускага дзяржаўнага прадпрыемства "Эксон" Драгічынскага раёна. Шыпшына — унікальны лячэбна-прафілактычны сродак, які мае агульны комплекс полівітамінаў. Прадукцыя прадпрыемства добра разыходзіцца па аптэках, закупляецца Расіяй і Літвой, камерцыйнымі структурамі.

НА ЗДЫМКУ: дазіроўшчык-упакоўшчык медпрепаратаў Святлана ЖУК.

ИНФАДАЙДЖЭСТ

ПЕРВЫМИ В БЕЛАРУСИ ВСТРЕТИЛИ МИЛЛЕНИУМ ЖИТЕЛИ ДЕРЕВНИ КОТОВЩИНА ДУБРОВЕНСКОГО РАЙОНА. Самая восточная белорусская деревня — это 25 дворов, где проживают 44 человека (в основном — пенсионеры). Среди них Надежда и Владимир Кучеревы. У крыльца их дома, от которого рукой подать до границы с Россией, растёт посаженная 7 лет назад вну-

ками ёлка. Её можно считать первой новогодней ёлкой республики.

«СБ».

ГОСУДАРСТВО БУДЕТ И ДАЛЬШЕ ПОДДЕРЖИВАТЬ МОЛОДЫЕ СЕМЬИ. Семью Саши Герман, первого ребёнка, родившегося в 2000 году, посетил премьер-министр Беларуси Владимир Ермошин. Как известно, семья девочки получила в по-

дарок двухкомнатную квартиру в минском микрорайоне Сухарево.

Государство планирует и дальше поддерживать молодые семьи, сказал в беседе с журналистами после этой встречи глава правительства. По его словам, в частности, продолжится кредитование строительства жилья молодым семьям в тех же объёмах, что и в прошлом году.

«Р».

МЕРКАВАННЕ

Пачатак на 1-й стар.

Калі ж казаць аб агульных спартыўных дасягненнях на Беларусі за мінулы год, тут, як і ў любой сферы сённяшняга нашага жыцця, ёсць свае "плюсы" і "мінусы".

Да станоўчага ў рабоце Мінспорту можна аднесці правадзенне на Беларусі Міжнародных стартаў, наладжванне фізкультурна-аздараўленчага жыцця для людзей на месцах (зараз у краіне больш за 100 адпаведных цэнтраў, падрыхтавана 1 200 спецыялістаў), правадзенне турніраў "Скураны мяч" і "Залатая шайба" (удзельнічала больш за 50 тысяч падлеткаў), узвядзенне трох Палацаў спорту, паспяховае развіццё патарэйнай дзейнасці, гупльнёвага бізнесу.

КАЛІ СПОРТ — НА ЎСЁ ЖЫЦЦЁ

На працягу года ўдалося пераканаць мясцовыя органы ўлады ў неабходнасці стварэння вучэбна-метадычных цэнтраў, поўнай хадою ідзе стварэнне фізкультурна-спартыўных клубаў. Не засталіся па-за ўвагай, бяспспрэчна, і пажылыя грамадзяне Беларусі. Для іх распрацавана і ажыццяўляецца праграма "Пажылыя людзі"...

Слабыя месцы ў дзейнасці міністэрства — стварэнне першасных спартыўных арганізацый у школах, ПТВ. "Мёртвая ж зона", па словах спадара Юспы, — парк культуры і адпачынку. Узяць, да прыкладу, тое ж Мінскае мора: ёсць многа жадаючых займацца плаваннем у зімо-

вы перыяд, можна пракласці там лыжню на 3,5, 6 кіламетраў... Але пакуль нічога падобнага там няма. Аднак ужо з гэтага года міністэрства думае змяніць становішча. Ёсць праблемы і з трэнажорным абсталяваннем, экіпіроўкай спартсменаў. Гэтым, як ні дзіўна, да сённяшняга дня займаўся адзін трэнер у Міністэрстве спорту. Таму і мяркуецца ў 2001 годзе арганізаваць спецыяльны аддзел.

Увогуле ж, трэба думаць, справы міністэрства пойдучы на лад, бо ягоны бюджэт на 2001 год у параўнанні з леташнім павялічыцца ў 2,4 разы.

Алесь МЯСНІКОЎ.

ХАКЕЙ У БРЭСЦЕ

Першыя крокі пасля ўзвядзення лядовага палаца ў Брэсце робіць і такі новы для горада від спорту, як хакей. Больш за 200 хлопчыкаў ва

ўзросце шасці-дзевяці гадоў сталі займацца ў секцыі хакея пад кіраўніцтвам трэнераў ДЮСШ.

НА ЗДЫМКУ: заняткі з юнымі хакеістамі вядзе трэнер Аляксей ЧЭРНЯ.

МІНСК, ЗАХАРАВА, 28. ДОМ ДРУЖБЫ

«СПАСШИЙ ОДНУ ЖИЗНЬ — СПАСЁТ ВЕСЬ МИР»

Пачатак на 1-й стар.

На основании этого звания вручается Диплом и Памятная медаль, на которой выгравирована надпись: «Спасший одну жизнь — спасёт весь мир». Имя Праведника заносится на Стену Почета в институте «Яд Вашем». На сегодняшний день известно более 20 000 таких людей.

Спустя более полувека после войны люди, пережившие Холокост, продолжают обращаться в Институт «Яд Вашем», описывая благородные поступки своих спасителей.

На сегодняшний день на Беларуси насчитывается более 300 человек, удостоенных этого высокого и почетного звания.

— Мы в Израиле чувствуем особую признательность к «Праведникам Народов Мира», — сказал на церемонии Чрезвычайный и Полномочный Посол Государства Израиль в Беларуси Мартин Пелед-Флекс. — Эти люди спасали наших друзей, наших родных. Мне кажется, что весь мир и,

конечно, все народы Европы признательны Праведникам. Эти люди не только спасали определенные человеческие жизни. Своими героическими поступками они прославили свой народ. Праведники, которых мы чествуем сегодня, сохранили высокое человеческое достоинство. И за это им должен быть благодарен каждый.

Приведем несколько историй из жизни героев торжества.

ИСТОРИЯ СПАСЕНИЯ

ПОБОЛЬ АЛЕКСАНДР, АЛЕКСАНДРА И ИХ СЫН ВЛАДИМИР

Семья Поболь спасла от смерти еврейского мальчика Абрама Шмулевича. До войны семья Абрама проживала на территории Польши, в 1931 году переехала в белорусское местечко Ивье. В 1941 году весь район был занят фашистами. Ивьевских евреев согнали в гетто. В августе 1941-го фашисты провели в гетто первую акцию уничтожения. 354 человека были вывезены из гетто и расстреляны. Среди первых казнённых оказался отец Абрама. Во время второй акции в мае 1942 года немцы уничтожили 2 500 обитателей гетто. В основном это были женщины, старики и дети. Тогда погибли мать Абрама, его бабушка и две сестры. Старшая сестра с ребёнком была отправлена в трудовой лагерь 14-летний Абрам смог убежать. Он обратился к своим бывшим соседям, семье Поболь, рассказал им о трагической судьбе родных и попросил спрятать его. Без колебаний Александр и

Почётную медаль Владимиру ПОБОЛЮ вручает посол Государства Израиль Мартин ПЕЛЕД-ФЛЕКС.

Александра Поболь взяли его в свой дом. В семье было двое детей, и Абрама стали считать новым членом семьи. Владимир Поболь, который был старше Абрама на три года, принял его как брата.

Тем не менее опасность ощущалась постоянно. Через некоторое время Абрам решил уйти в партизаны. Вместе с отрядом он сражался с фашистами до окончания войны.

После войны Абрам Шмулевич эмигрировал в

США. В 1998 году он приехал с семьёй на Беларусь навестить родные места и своих спасителей. К сожалению, супругов Александра и Александры Поболь он уже не застал в живых. Волнующая встреча произошла с Владимиром и его сестрой. После этого связь между ними не прерывается.

ПОБОЛЬ АЛЕКСАНДРУ, АЛЕКСАНДРЕ И ИХ СЫНУ ВЛАДИМИРУ ПРИСВОЕНО ЗВАНИЕ «ПРАВЕДНИК НАРОДОВ МИРА».

лася акция по уничтожению его обитателей. Фашисты схватили множество евреев и погнали их по улице к месту казни. Среди обречённых на смерть была и гражданка Рабинович вместе с двумя дочерьми, семи и двух с половиной лет. Когда колонна двигалась по городу, матери удалось вытолкнуть младшую дочь на тротуар. Среди тех, кто оказался очевидцем этой процессии, была Софья Лукьянович. Не раздумывая ни секунды, Софья подхватила маленькую девочку и скрылась вместе с ней.

Софья Лукьянович привела ребёнка домой. На семейном совете решили оставить девочку у себя. Между собой Лукьяновичи договорились, что всем будут представлять Наташу как близкую родственницу из Слуцка.

Наташа жила в семье Лукьяновичей весь период оккупации, с 1942 по 1945 год. Она была окружена заботой и вниманием. Никита и Софья обращались с ней,

как с дочкой, а она называла их мамой и папой. Заботилась о Наташе и родная дочь Никиты и Софьи — Светлана, которую Наташа считала своей сестрёнкой.

После окончания войны отец Наташи, вернувшийся в чине генерал-майора, начал разыскивать свою дочь. После долгих поисков он нашёл её и хотел забрать к себе, но девочка, привыкшая к своим приёмным родителям, не признала его. Через некоторое время, после мучительного расставания с семьёй Лукьянович, Наташа всё же присоединилась к семье отца, они уехали в другой город.

ЛУКЬЯНОВИЧ НИКИТЕ, СОФЬЕ И ИХ ДОЧЕРИ СВЕТЛАНЕ ПРИСВОЕНО ЗВАНИЕ «ПРАВЕДНИК НАРОДОВ МИРА».

Ад рэдакцыі. Выказваем удзячнасць Пасольству Дзяржавы Ізраіль у Беларусі за прадастаўленую інфармацыю.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

ДЫПЛАМАТЫЧНЫЯ ПРАДСТАЎНІЦТВЫ БЕЛАРУСІ

Посольство Республики Беларусь в Соединенных Штатах Америки
1619 New Hampshire Avenue, N. W.
Washington, D.C. 20009
Тел. (8 10 1202) 986 16 04
Факс (8 10 1202) 986 18 05
Советник по торгово-экономическим вопросам
Тел. 986 92 20

Генеральное Консульство Республики Беларусь в г. Нью-Йорке
708 Third Avenue, New York, 21st Floor, New York, NY 10017
Тел. (8 10 1212) 682 53 92
Факс (8 10 1212) 682 54 91

Постоянное представительство Республики Беларусь при Организации Объединенных Наций в США (г. Нью-Йорк)
136 East 67th Street, 4th Floor, New York, NY 10021
Тел. (8 10 1212) 535 34 20, 772 23 54
Факс (8 10 1212) 734 48 10

Посольство Республики Беларусь в Украине
252011, м. Київ-10, вул. Січневого повстання, 6
Тел. (8 044) 290 02 01, 293 22 48
Факс (8 044) 290 34 13
Советник по торгово-экономическим вопросам
Тел. 293 41 54

Посольство Республики Беларусь в Республике Молдова
Republic of Moldova, MD 2021, Kishinev, 72 Bucurest
Тел. (8 0422) 23 83 02, 22 82 50
Факс (8 0422) 23 83 00

Посольство Республики Беларусь в Сирийской Арабской Республике
Damascus, Mezzah Est Villat behind Art Building № 245/a
Тел. (8 10 96311) 611 80 97, 611 80 98
Факс (8 10 96311) 613 28 02

Посольство Республики Беларусь в Турецкой Республике
Han Sokak № 13/1, 2 00700 Gaziosmanpasa Ankara, Turkiye
Тел. (8 10 90312) 446 30 42
Факс (8 10 90312) 446 01 50
Советник по торгово-экономическим вопросам
Тел. 446 20 94

Посольство Республики Беларусь в Республике Узбекистан

Заканчэнне.
Пачатак у №№ 50, 51.

ДЫПКУР'ЕР

О КОНСУЛЬТАЦИЯХ МЕЖДУ ЭКСПЕРТАМИ БЕЛАРУСИ И ЭСТОНИИ

В Министерстве иностранных дел Республики Беларусь состоялись консультации между экспертами Беларуси и Эстонии по вопросу о возможности заключения двустороннего Соглашения о торговых и экономических отношениях между правительством Республики Беларусь и правительством Эстонской Республики. Основной целью данного договора является установление режима наибольшего благоприятствования по взаимной торговле. Стороны согласились, что такое соглашение должно быть подписано и для этих целей будет проведена необходимая работа.

Введение режима наибольшего благоприятствования во взаимной торговле позволит обеспечить в отношении белорусских товаров, экспортируемых в Эстонию, применение режима, аналогичного режиму, который Эстония применяет в отношении любой третьей страны, а также приведет к сниже-

700031 шахри Тошкент, В. Вахидова, 53
Тел. (8 99871) 120 72 53

Посольство Республики Беларусь во Французской Республике / Постоянное представительство Республики Беларусь при ЮНЕСКО
38, boulevard Suchet 75016, Paris France
Тел. (8 10 331) 44 146 979
Факс (8 10 331) 44 146 970
Советник по торгово-экономическим вопросам
Тел. 44 146 977

Посольство Республики Беларусь в Чешской Республике
17100 Praha 7 Troja, ul. Sadky 626
Тел. (8 10 4202) 688 82 16
Факс (8 10 4202) 688 82 17
Советник по торгово-экономическим вопросам
Тел. 854 10 31

Посольство Республики Беларусь в Швейцарской Конфедерации
Quartirweg 6, Postfach 438, CH-3074 Muri / Bern
Тел. (8 10 4131) 952 76 32
Факс (8 10 4131) 952 79 14

Посольство Республики Беларусь в Южно-Африканской Республике
327 Hill Street, Arcadia, Pretoria 0083, South Afrika. P. O. Box 4107, Pretoria 0001, South Afrika.
Тел. 8 10 (2712) 430 76 64, 430 77 07, 430 77 09.

Постоянное представительство Республики Беларусь при Отделении Организации Объединенных Наций и других международных организаций в Женеве
15 Avenue de la Paix, 1211 Geneve 20 Suisse
Тел./факс (8 10 4122) 734 38 44

Генеральное Консульство Республики Беларусь в Таллинне
Magdaleena 3, sektsioo B, EE 0013 Tallinn
Тел. (8 10 372) 627 20 82
Факс (8 10 372) 655 80 01

Посольство Республики Беларусь в Союзной Республике Югославия
11000 Beograd, Vojvode Toze, 31
Тел. (8 10 38111) 40 21 65
Факс (8 10 38111) 41 53 23

Посольство Республики Беларусь в Японии
4-14-12 Shirogane, Shirogane K House, Minato-ku, Tokyo 108-0072
Тел. (8 10 813) 34 48 16 23
Факс (8 10 813) 34 48 16 24

ИСТОРИЯ СПАСЕНИЯ

ЛУКЬЯНОВИЧ НИКИТА, СОФЬЯ И ИХ ДОЧЬ СВЕТЛАНА

Семья Лукьянович спасла от гибели еврейскую девочку Наташу. Эта история случилась в оккупированном Минске. 28 июля 1942 года в Минском гетто проводи-

Награду принимает Светлана ЛУКЬЯНОВИЧ.

нию ставок таможенных пошлин на товары, импортируемые из Эстонии в Беларусь. Указанные положения должны позитивно сказаться на увеличении торгового оборота между Беларусью и Эстонией.

СПРАВКА. По данным Министерства статистики и анализа Республики Беларусь, динамика торговых отношений с Эстонией за последние годы выглядит следующим образом. В 1998 году экспорт из Беларуси в Эстонию составил 17,432 миллиона долларов США, импорт — 6,432 миллиона долларов США. В 1999 году данные соотношения, соответственно, составили 57,515 миллиона долларов США и 2,237 миллиона долларов США, а за 10 месяцев 2000 года, соответственно, 120,218 миллиона долларов США и 4,259 миллиона долларов США. Основные статьи экспорта Беларуси в Эстонию — калийные удобрения, полимеры, известь, плиты ДВП, волокна синтетические.

Пресс-служба МИД.

АСОБА

— Ведаеце, магчыма, нездарма «Ветхі Запавет» пачынаецца словамі пра продкаў — «Айраам нарадзіў Ісаака...». Ёсць у чытачоў і глядачоў жывая цікавасць да каранёў героя публікацыі або тэлеперадачы: адкуль ён, ці ведае свае карані.

— Прадзядуля па матчынай лініі быў вясковым свяшчэннікам. Адзін дзядуля — ветэрынарным урачом. Другі, па маці, начфінам у маршала Жукава, калі ён камандаваў перад вайной Беларускай ваеннай акругай. Бацька працаваў следчым, маці — прафесар банкаўскай справы. Усе яны былі вяспыя, энергічныя людзі, што і па мне відаць, так? А аснова іх уземаадносін са светам і людзьмі — любоў і павага да блізкіх. Ведаю, што продкі мае ўсе «тутэйшыя». З мацярынскага боку — з Гомельшчыны, з бацькоўскага — з Віцебскай вобласці. Ну а я — мінчанін.

— Вы ў «Глыбокай маладосці» былі тыповым вундэркіндам? Чым захапляліся?

— Я захапляўся тым, што мне падабалася. У школе вучыўся добра, па некаторых прадметах нават вельмі добра, і, слава Богу, мяне не прымушалі пад палкай «пілаваць» на скрыпцы. Я любіў футбол. Хадзіў у секцыю, там ганялі мяч да знямогі, а вяртаўся дадому — дык яшчэ ў двары дапазна ганяў. Акрамя гэтага ў школе крычаў вершы, ствараў рэпрызы, іграў у камічных сцэнаках, удзельнічаў ва ўсіх конкурсах. Падабалася выступаць у іншых школах, у піянерскіх лагерах, атрымліваць званні накітап «Містэр Эрудыт», «Містэр КВЗ».

— Вы тады ўжо любілі славу? Вы славалюбны?

— Я б сказаў так: я быў і ёсць у меру славалюбны чалавек. Павага да асабістага гонару неабходная чалавеку, каб яго здольнасці, самаацэнка не згубілі каштоўнасці.

— Скончылі школу. А потым?

— Інстытут народнай гаспадаркі. Туды паступілі некаторыя мае сябры, там быў добры тэатральны калектыў.

— Такім чынам, інстытут народнай гаспадаркі — ваша алья-матэр. Вам там падабалася ўсё?

— Тое, што не падабалася, мы або не прымалі, або спрабавалі перарабіць. Быў у нас клуб — вялікі, са сваім штатам. Там праводзілі розныя мерапрыемствы: лекцыі, сустрэчы з цікавымі людзьмі, святочныя канцэрты. Мы іх наведвалі і бачылі: афіцыёз суцэльны, туга... А нам хочацца гумару, вяспыя. Вось і сталі разважаць: што яны нам дадуць, акрамя гэтай муцы? Нічога. Калі самі нічога не прыдумаем — так і будзе нудна на іх «мерапрыемствах». Сказана — зроблена. Распрацавалі план дзеянняў, праграму. Нам патрэбна была толькі голая сцэна і глядачы. Для пачатку хаця б

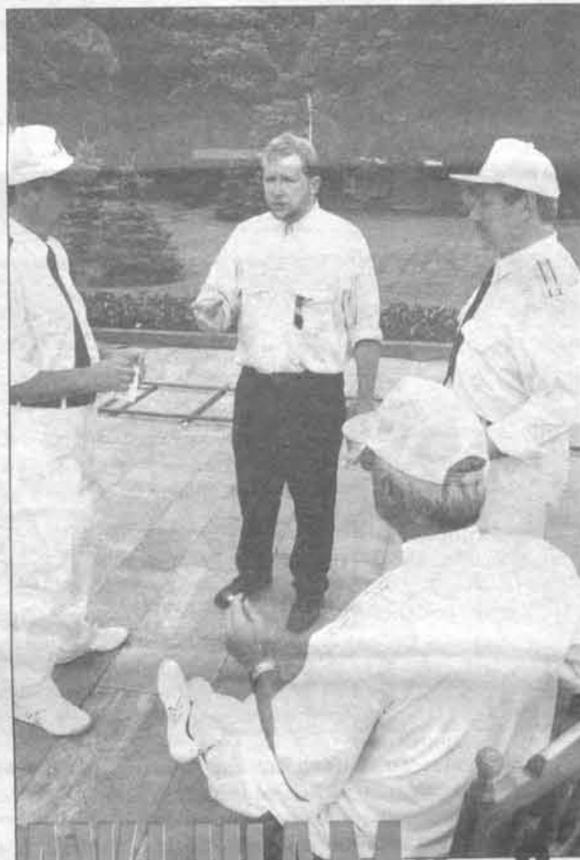
Я пражыў у кінематаграфічнай прасторы больш за чвэрць стагоддзя і шмат чаго пабачыў. Ён з'явіўся ў нашым асяродку як Джын з... «Банкі». Меркаванні яго пра ўсё ў жыцці парадасальныя. Думкі, ідэі пра кіно, магчыма, выклічуць у некаторых палабжліваю ўсмешку. Нехта пацісне плячымі. А ў мяне з першых нашых гутарак два гады таму назад засталася адчуванне знаходжання ў полі дзеяння моцных энергетычных віхраў. Ён фантазавалі ідэямі, здавалася, не было з'явы, прадмета або фак-

тычнай масы, якую ён не змог бы ўхапіць, пакруціць у руках, знайсці яго формулу і напоўніць ГЭТА ўласцівым яму няэлым іранічным гумарам.

Такім чынам, Яўген Краўцоў, вядомы банкір, стваральнік тэлевізійнай «Банкі коміксов», рэжысёр, прадзюсер, тэатральны і тэлевізійны пастаноўшчык, аўтар сцэнарыяў, бацька сямейства, заснавальнік студыі «Відафакт» і «Меца-Фортэ», самастойна зняў свой першы мастацкі фільм, пра астатняе вы ведаецеся з нашай гутаркі.

Дзмітрый МІХЛЕЕЎ

І
Н
Т
Э
Р
В'
Ю
З
«ДЖЫНАМ» З
«БАНКІ»

дзясятка. Далей мы іх заваюем. Будучы сотні... Так і здарылася. Ад афіш да дыкарацый, не гаворачы ўжо пра нумары, пра стварэнне тэкстаў сцэнарыяў і мініячур, — усё рабілі самі. І стала весела! На нашых канцэртах студэнты сядзелі ў праходах, на падлозе, пляскалі ў далоні і смяяліся... У нас быў Народны тэатр, дзе ставілі п'есы вядомых аўтараў. Тэатрам мы займаліся пяць дзён на тыдзень, яшчэ два-тры дні на тыдзень — тэатрам мініячур, акрамя гэтага — дыскатэкі, інстытуцкае радыё, дзе я быў рэжысёрам і вядучым... Таму, калі скончыў інстытут, мне разам з чырвоным дыпламам фінансіста ўручылі яшчэ адзін — «Рэжысёр тэатра мініячур».

— Вы ўвесь час ужываеце займеннік «мы», вы — калектывіст?

— Канешне. Я б сказаў: я — чапавек каманды. Вельмі люблю працаваць з камандай аднадумцаў. Мы і да гэтага часу не рассталіся з нашай любімай справай, нягледзячы на тое, што зарабляем на хлеб зусім іншым.

Вось мой намеснік у «Мінсккомплексбанку», выхадзец з нашага тэатра, кіруе дзіцячым тэатрам, выступае ў Тэатры юнага глядача і, канешне, не за грошы, а за сваю любоў да тэатра.

Асноўны склад інстытуцкага тэатра стаў працаваць над тэлеперадачамі «Адбой», «Банка коміксов», зняўся ў фільме «Армія выратавання». Я гавару «мы», таму што мы ўсё заўсёды рабілі разам.

— Усё гэта цудоўна: вы, ваша каманда аднадумцаў. Але ў нашай гутарцы печы-

га не хапае. «Гісторыі каханья». У вас чароўная жонка, добры сын...

— Ну, гісторыі, падобнай Рамэо і Джульеце, у нас, на мой погляд, не было. А, можа, Людміла па-іншаму памятае? Я толькі запамінуў, што недзе на трэцім курсе нашай шалёнай дзейнасці ў нас у тэатры з'явілася студэнтка. І адбылася наша гісторыя, як у романсе «Я вострелі вас, і все...». Яна хадзіла, займалася з намі, выязджала на канцэрты. Цудоўна спявала. Увесь час, ва ўсіх справах і праектах былі разам, сябравалі. Сыну Івану ўжо 11 гадоў. Вось і ўся гісторыя.

— На покліч каханья вы адгукуліся адразу. А вось Яго Высокаасць Кіно запрашала вас некалькі разоў...

— Так, першы покліч мне быў пасланы яшчэ ў семнаццаць гадоў. Я здаў экзамены і набраў максімум балаў, а такімі «разумненькімі», аказваецца, «цкавілася» Масква (Фінансава-эканамічны інстытут імя Пляханова). Вось яны даслалі «разнарадку» — лепшага па балах запрашалі без экзаменаў на вучобу па спецыяльнасці «эканоміка кінавытворчасці». Ну стаў бы я дырэктарам кінафільма, прадзюсерам або дырэктарам кінастудыі, але тады ў гэтых рэчах мала разбіраўся, цікавасці не было. Так што першы раз мы са Спадаром Кіно паглядзелі адзін аднаму ў вочы, і я кроку насустрэч не зрабіў. Адмовіўся. Другі раз атрымалася так: наш тэатр выступаў у Маскве, па студэнцкай творчай праграме. І там, як заўсёды, выступілі лепш за ўсіх. Пасля гэтага мне прапанавалі пайсці на гадзічныя Вышэйшыя рэжысёрскія курсы, якія скончылі

многія вядомыя зараз рэжысёры. Тут я задумаўся надоўга: гэта свет, знаёмы толькі з экрану. Я ведаю, што за заслонай, я ведаю тэатр. А што — за экранам? Які ён, свет Гайдая і Разанава, Зямекіса і Таркоўскага? І зноў я адмовіўся, адвёў вочы, палічыў, што яшчэ не гатовы. А трэцяя спроба «спакусіць» мяне скончылася ўдала. Гэта здарылася нядаўна, на маёй гістарычнай радзіме.

Я ўжо дэбютаваў з «Банкаю коміксов» на тэлебачанні. Найбольш удалыя «коміксы» запамініліся прафесіяналам з «Беларусьфільма». Адна з іх, Людміла Цімашэнка, «выйшла» на мяне, пазнаёмілася. Яна пачала пераконваць, што ТБ, канешне, добра, але кіно — лепш. Запрасіла на прэзентацыю фільма, які спансірвала кампанія «ІнтэрБЕЛ». Карацей, праз некаторы час я згадзіўся стаць прадзюсерам фільма «Гульня ўяўлення». Рэжысёрам запрасілі Міхаіла Пташукі, былі добрыя акцёры, і фільм атрымаўся. У патоку «чарнухі і парнухі», сярод фільмаў таго часу, мы знялі светлую, мяккую камедыю. Пасля гэтай карціны я ведаў кінавытворчасць: выбар месца здымак, будаўніцтва павільёнаў, арэнда памяшканняў, адбор, спроба, зацвярджанне акцёраў — усё гэта прайшло праз мяне, і я зразу меў розніцу паміж тэатрам і кіно.

— Да гэтага дэбюту як у прадзю-

сера ў вас ужо была спроба стварыць фільм на вашу любімую тэму — «Футбол». Я глядзеў яго, месцамі ён вельмі смешны, там адчуваецца ўздзеянне вашых любімых Братоў Цукераў, але драматургічнага я там не заўважыў. На мой погляд, гэта былі «Прыколы пра футбол».

— Там я быў сцэнарыстам і прадзюсерам. Фільм цалкам складаўся з «гэгаў» і «прыколаў», і ўсё гэта мы прыдумвалі самі. Так жа не бывае: цяп-ляп — і зняў кіно. А адразу не відаць, што ў мяне іншая прафесія, што я аддаў сем гадоў пастаноўкам на сцэне і сем год — тэлебачанню.

— Вось мы і падышлі да «Арміі выратавання». Ідэя. Адкуль? Калі?

— На тэлебачанні мы рабілі перадачу пра армейскае жыццё — «Адбой!». Яна ішла нядрэнна амаль тры гады, а потым нам надакучыла. Дарэчы, па маім прыкідках, нармальна перадача жыве тры гады, потым яе трэба мяняць. Або кардынальна, або хаця б «касметычна» — назву, антураж, вядучага. Але было шкада закрываць «Адбой», засталася шмат матэрыялу: сюжэты, «гэгі», персанажы. Вось вырашылі на гэтым ваенным матэрыяле зняць вялікі фільм, камедыю (нібы вялікую перадачу «Адбой» або «Банку коміксов»). Так з'явілася ідэя фільма пра сумесныя вучэнні нашых і «янкі». Але калі пачалі працаваць над сцэнарыем, высветлілася, што для сапраўднага кінасцэнарыя не хапае многіх рэчаў,

З
«ДЖЫНАМ» З
«БАНКІ»

аднымі нашымі «прыколамі» не абысціся. Неабходна драматургія, супрацьстаянне характараў, груп, абстрактнае сітуацыі, нагнятанне напружання. Патрэбна лінія каханья, геранія, якой не было спачатку. У выніку зносіні з прафесіяналамі — і Цімашэнка, і Нінай Фральцовай — у дыскусіях з маімі сасцэнарыстамі Плуціла, Байрачным, Трэцьяком, іншымі з'явіўся зусім новы сцэнарыі з усім джэнтльменскім наборам. Адзінае, чаго не ўдалося «дабіць», дык гэта ўсунуць усе нашы «гэгі», іх заставалася яшчэ «тры вядры».

НА ЗДЫМКАХ: Яўген КРАЎЦОЎ на здымачнай пляцоўцы; Людміла КРАЎЦОВА ў час здымак фільма «Армія выратавання»; рабочыя моманты кінапрацэсу.

— Заканчэнне будзе.

РАДАВОД

Век дваццаты, век харошы,
Абы грошы, толькі грошы...

Падобныя вершаванья прыслоўі даўно сталі народнымі, хоць належаць яму беларускага паэта Міхася Васілька (Міхаіла Касцэвіча). У лістападзе 1993 года ў Свідзель быў адкрыты музей паэта. Многія экспанаты перадаў сын паэта, былы супрацоўнік зэльвенскай раённай газеты «Праца» Леанід Касцэвіч. Гэта нагода ў свой час і была выкарыстана для гутаркі з Леанідам Міхайлавічам, які раскажаў:

— Адразу пасля вяртання з Расіі з бежанства ў пачатку 20-х гадоў бацька зблізіўся з вызваленчым рухам у Заходняй Беларусі. Хадзіў па вёсках, арганізоўваў з сябрамі гурткі Беларускай сялянска-рабочай грамады, на чале якой тады стаяў Браніслаў Тарашкевіч, Таварыства беларускай школы, праводзіў вечары, дапамагаў ставіць спектаклі. Газета «Народная справа» за 26 жніўня 1926 года тады пісала, што 1 жніўня быў створаны гурток Грамады ў вёсцы Баброўня. Ёсць яшчэ ў Свідзель старажылы, якія ўспамінаюць, як па ініцыятыве бацькі ў яго роднай вёсцы Баброўня быў пастаў-

лены першы беларускі спектакль — нават местачковая моладзь хадзіла яго глядзець.

Мясцовыя гурткі Грамады адкрывалі клубы, бібліятэкі-чытальні, заахвочвалі сялян да супрацоўніцтва ў друку. Кіраўніцтва Грамады разам з Беларускай выдавецкім таварыствам распаўсюджвала праз сетку сваіх кнігарняў, бібліятэк і народных дамоў мастацкую і палітычную літаратуру на роднай

рукі яму трапілі прамовы заходнебеларускіх паслоў у Польскім сейме. Прайшоўшы праз залы парламента, беларуская мова набыла ў яго вачах нейкую асаблівую важкасць. Ён нібы ўпершыню адкрыў яе характава і багацце.

Бацьку часта трэсла паліцыя, забірала вершы, а першы яго зборнік «Шум баравы» ўвогуле канфіскавала...

Сціплы зборнічак вершаў Мі-

Міхась ВАСІЛЁК: «НАТХНІЛІ НА ВЕРШЫ СОЙМАВЫЯ ПРАМОВЫ»

мове. Поплеч з Грамадой на ніве культуры і асветы стала дзейнічаць Таварыства беларускай школы.

За 1927 год гурткамі самадзейнасці было пастаўлена 44 спектаклі. У той час бацька шмат выступаў на сходках з прамовамі. Абсяг яго падарожжаў становіўся ўсё больш шырокім: Свідзель — Гродна — Вільня. Акрамя таго ён збірае інфармацыю для газет. У «Народнай справе» за 28 кастрычніка 1926 года ён інфармуе аб святкаванні 20-й гадавіны легальнай прэсы, якое арганізавалі актывісты Грамады ў Гродне, захапляецца пастаноўкай «Паўлінкі» ў клубе Шкленскага гуртка ТБШ і радуецца, што «цвіце, пышна красуе наша мова», што ніхто не смее ўжо называць яе прастатай, у якой так яскрава адбіваецца воблік шчырай, пакорнай душы гаротніка-беларуса» (газета «Сіпа працы» за 4 лютага 1928 года). Пачаў друкаваць вершы ў 1926 годзе ў прагрэсіўных заходнебеларускіх выданнях.

У аўтабіяграфіі бацька адзначае, што пачаў пісаць па-беларуску пасля таго, як аднойчы ў

хася Васілька «З сялянскіх ніў» выдадзены ў 1937 годзе ў Вільні Рыгорам Шырмай.

У адным з допісаў у рэдакцыю «Нёмана» паэт так ахарактарызаваў сваю музу: «Гэта мой духовы адпачынак-асалода... Пішу ў хаце, у лесе, у дарозе — дзе папала. А ў хаце — найменш, бо цяжка зацягнуць маю гімэрную музу да ўбогай старэнькай хаткі».

Многія з вершаў бацькі пакладзены на музыку і сталі песнямі, кніжкі яго вершаў даўно не перавыдаваліся, але ёсць у калектыўных зборніках...

Пасля вайны Міхаіл Касцэвіч працаваў у рэдакцыі свідзельскай райгазеты «Чырвоны сцяг», затым у «Гродзенскай праўдзе».

На Свідзельшчыне ўшанавана імя Міхася Васілька. Тут яго імя названа адна з вуліц горада, у дзень 80-годдзя з дня нараджэння на гэтай вуліцы быў устаноўлены мемарыяльны знак з барэльефам паэта. У мясцовым прафтэхвучылішчы створаны яго музей.

ВЫСТАВЫ

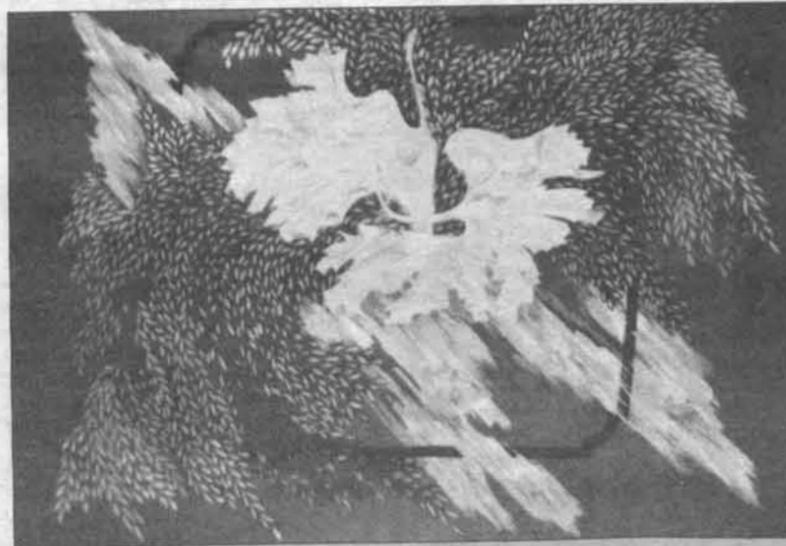
ВЕРНІСАЖ ГАБЕЛЕНАЎ

Габелен прынята лічыць жаночым мастацтвам. Сапраўды, хто, як не жанчына, можа ацаніць цёплую матэрыяла — пражы, адчуць колер, кампазіцыю, у якую яна ператворыцца. А потым гадзіны, месяцы карпатлівай працы, што патрабуе шмат душэўных, фізічных нама-

ганняў і засяроджанасці, непадладнай мужчынам.

У Палацы мастацтва прайшла выстава Таццяны Белавусавай-Пятроўскай, якая займаецца габеленам з пачатку 70-х гадоў. Яна — аўтар шматлікіх прыгожых пано ў інтэр'ерах, тэатральных заслон. На згаданай выставе былі прадстаўлены камерныя працы. Кожная з іх — гэта пошук гармоніі формы, колеру. Уласціваць твораў Таццяны Белавусавай — эмацыянальнасць, дынамізм і прыгажосць.

Алена СПАСЮК.
Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

ДЭБЮТ

Нарадзілася ў 1982 годзе ў Мінску. Вучыцца на факультэце журналістыкі БДУ па спецыяльнасці «Літаратурная работа».

Колькі
Сябе ні шукай,
Зменіцца толькі
Дзень тыдня,
Можа, надыйдзе
Зіма,
Восень астыне.
Колькі сябе ні шукай,
Знойдзеш адно
Разуменне,
Што ў свеце гэтым
Няма
Зменаў.
Колькі сябе
Ні шукай,
Вечна — навомацак,
Вечна
Ліпкая будзе туга
У сэрцы.
Колькі сябе
Ні шукай...

Там, дзе сустрэліся сцены,
Там, дзе
Застаўся пагляд,
Стосы падвялай
Паперы
Думкамі спісаны.
Там,
Дзе на худыя
Калені
З болем праменне
Устае,
Цені,
Шурпатыя цені
Спіны сутуляць свае.
Там
Нашы рукі
Дарэмна
Бавяцца пошукам
Стрэч.
Снег.
Звялі стосы паперы.
Снег
Нас ужо
Не міне.

Пальмовую гарбату
Дапівай хутэй.
Я баюся, што
Дарога ў дождж
Перацяча,
А на вадкім
Бруку нельга
Распазнаць слядоў —
З першым крокам
Спацьнемся
І зробімся вадой...
Пальмовая гарбата.
Льжка сыпкіх слоў.
Свой аловак паламала
Памяць. Боль прайшоў.
Не дапіў. У дождж
Сыду я.
І няхай адна.
Пакрыўдуш.
І забудзеш.
Я — вада. Вада...

Нарэшце
Ад усяго адмовіцца,
Павярнуцца
Да шкла
Спінай.
Нашто драпіна
Маладзінковая,
Калі неба
Сябе спыніла!
Нарэшце.
Пакінуць усё
Умоўнасці
На берэзе даўно
Забытага.
Рвецца штохвільна
Мелодыя,
Тонкая і вытанчаная.
Нарэшце.
Скарынкамі зрабляцца
Словы твае
Абыякавыя.
Прыцемкі перапоўненыя
Завузлаванымі
Пальцамі,
Зацукраванымі
Вуснамі...
Нарэшце!..

Вольга БАЗЫЛЁВА

Я ведаю,
Што недзе ты.
Насупраць
І побач,
Дзесяць крокаў
Да цябе.
Я ведаю,
Што на квадраце
Сонца,
Акрэсленым зачыненым
Акном,
Стаіш, а на руцэ
Матыль апошні,
Як ліст пажоўклы.
Нехта,
Шэры цень,
Між намі
Замінае мне
Разгледзець
Тваё аблічча,
Поўнае надзеі
Альбо жальбы —
Ці ажыве матыль?
Ці штосьці
Зменіцца
У такую восень,
У сонца,
Што акрэслена акном!
Але завялі
Незваротна крыльцы,
І ўсё мінула,
Як усё мінае
Заўжды
На гэтым свеце
Халадоў.

Глядзіць у вокны
Жоўтае святло.
У звычайна лёгкім
Ліпкае паветра.
Іржавыя пакрыўленыя
Рэйкі
Трамвай паварочваюць
назад.

Усё звычайна
І... усё, як трэба, —
Даўно забыты
Восеньскі пейзаж.
Залевы,
Несупынная вада.
Сцякае дзень
У лужыны паволі,
А вуснам не забыць
На смак салёны
Свайго «бывай».

Прастакутная
Здзіўленасць вокнаў,
Сіняя сутуласць
Дамоў.
Заходзь.
На вуліцы —
Надта позна.
Вецер камечыць
Напружаны боль
Праводоў.
Заходзь.
Ведаеш,
Вокны, як вочы,
Розныя.
Ведаеш,
Дамы, як людзі,
Мерзнуць.
Куды ляцець,
Як нябачнае неба!
Заходзь.

Лічу агні —
Набліжаюся да імглы.
Лічу на прыпынках
Адзінокія сілуэты.
Павуцінне кірункаў
Вывучаюць мае цягнікі.
Па-старэчаму шкло
У аканіцах крывых
Пакрэтвае.
«Што далей!» —
Запытаюцца колы,
А словы —
У ноч,
І над дахам
Калматае голле
Ўбярэцца
Ў гняздо вароніна.
У паветры —
Гаркота
Апрытомнеўшых пальноў.
Як надзвычай удалы
Эпіграф
Да восні сёлетняй.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

ПОЛЬШЧА

Сардэчна дзякую, што пас-таянна атрымліваю вашу цікавую газету. Праблематыка, стыль усіх матэрыялаў, што друкуюцца на старонках "Голасу Радзімы", прывабліваюць. Гэта жывая гісторыя нашай краіны Беларусь. Маё сэрца цешыцца за вашы поспехі і ўдачы, але смуткуе, калі нешта не так. Цешыцца, што на Беларусі народ духоўна падмаецца і што аднаўляюцца запушчаныя цэрквы і касцёлы. Гэта не толькі праца, але і подзвіг. Важна, што народ не забывае сваю родную беларускую мову, гісторыю, спадчыну, і аб гэтым сведчыць кожны нумар вашай газеты. Веру і ў тое, што сонца праўды і любові абарэе спакутаваную зямельку, бо ўжо выдаюцца свабодна духоўныя кнігі, напрыклад "Біблія", рэлігійныя песеннікі, зборнікі розных пісьменнікаў і паэтаў, якія былі забыты альбо былі пад забаронай.

Пажадана на старонках заклікаць людзей, каб баранілі свой аўтарытэт і гонар, заклікаць, каб шанавалі родны кут і жывую прыроду. Вялікая (што ў галаве не месціцца) і страш-

ная шкода ўчынена асушэннем пінскіх балот. А навошта? Лепш было сур'езна падумаць пра тыя палеткі і лугі, якія былі гатовы да гаспадарання.

Не буду ўспамінаць пра Чарнобыль, бо тут чалавек несвядома, праз нядбайства прычыніўся да гэтай катастрофы і няшчасця. Гэтага ніхто не жадаў, але, на бяду, — сталася.

Веру цалкам, што незалежная Беларусь і яе народ дасягнуць замужняга жыцця. Бо народ здольны, адукаваны і добры, такога пашукаць на зямлі.

Паважаныя і дарагія сябры! З нагоды Новага, 2001 года прыміце ад мяне найлепшыя навагоднія і святочныя калядныя пажаданні. Жадаю вам многа шчасця, радасці, любові, поспехаў у асабістым жыцці і працы. Каб у новым годзе свяцілі радасна сонца і зоркі вам, сямейцы, блізім. Каб смутак вас усіх мінаваў, а калі нешта такое і станеца, дык найхутчэй хай радасць запалоніць вашы сэрцы і душы. Няхай вас усіх блаславіць Ісус Хрыстос!

З любоўю ваш
Мікалай ПАНФІЛЮК.

ПУНКТ ГЛЕДЖАННЯ

Пад такой назвай адбылася летась у Беластоку (Польшча) міжнародная навуковая канферэнцыя. Яе асноўнымі арганізатарамі выступілі кафедра беларускай культуры Беларускага ўніверсітэта і Заходнепалескае навукова-краязнаўчае таварыства "Загароддзе", рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне навукоўцаў і краязнаўцаў, што актыўна дзейнічае ў Беларусі з 1995 года. Сёлетняя сустрэча даследчыкаў палескай гісторыі, культуры, мовы, мастацтва была ўжо трэцім навуковым форумам міждyscyплінарнага характару за апошнія гады — пасля семінара ў Мінску (верасень 1997 года) і канферэнцыі "Палессе — скрыжаванне культур і часу" ў Пінску (верасень 1999 года). Акрамя вучоных Беларусі і Польшчы, у рабоце канферэнцыі ўдзельнічалі іх калегі з Расіі і Украіны.

Да мінуўшчыны Палесся здаўна быў устойлівы навуковы інтарэс. У побыце, матэрыяльнай і духоўнай культуры палешукоў захавалася шмат архаічнага, самабытнага. Гэты своеасаблівы еўрапейскі рэгіён — сапраўдны скарбніца славянскіх народаў. Каб хоць крыху адчуць багацце і разнастайнасць палескай гісторыка-культурнай спадчыны, удзельнікі канферэнцыі ў Беластоку паспрабавалі адсыць ад некаторых ранейшых стэрэатыпаў, ад спрашчэння, міфалагізацыі, да больш рэалістычнага бачання мінулага, сучаснасці і перспектывы Палесся. Не выпадкова тэматыка дакладаў і паведамленняў абмяжоўвалася толькі XX стагоддзем, калі палескі край спазнаў мноства катаклізмаў — разбурэнні, гібель людзей, гвалт у час першай і другой сусветных войнаў, уваходжанне ў склад розных дзяржаў, што заруджвала працэс фарміравання нацыянальнай самасвядомасці насельніцтва. Прымушова калектывізацыя, індустрыялізацыя, экстрэнсіўная меліярацыя, міграцыя насельніцтва і, нарэшце, драматычны наступствы чарнобыльскай аварыі моцна змянілі аблічча Палесся: пачалі знікаць традыцыйныя звычкі, абрады, тутэйшыя гаворкі, знішчацца творы матэрыяльнай культуры і г. д.

Грунтоўныя даклады мовазнаўцаў далі добры пачатак канферэнцыі. Ф. Клімчук, старшыня "Загароддзе", зрабіў дэталёвы аналіз змен, што адбыліся ў моўнай сітуацыі ў заходнепалескім рэгіёне ў XX стагоддзі, а Л. Беднарчук з Кракава аргументавана выклаў свой погляд наконт этнонімаў "паляшук" і "паляшчук". "Загадка палескай акцэнтацыі" — такую назву меў цікавы даклад загадчыцы кафедры

беларускай культуры ўніверсітэта ў Беластоку Э. Смукловай. Ён быў заснаваны на матэрыялах, сабраных даследчыцай яшчэ ў 1970 годзе ў вёсцы Аздамічы Столінскага раёна.

Ад мовазнаўчых праблем перайшлі да разгляду розных аспектаў традыцыйнай культуры палешукоў. Выступленні кіраўніка Палеска-Вальнскага народознаўчага цэнтра В. Давідзюка (Луцк), В. Шарай (Мінск) і іншых удзельнікаў былі падмацаваны вынікамі шматгадовых палявых даследаванняў. Гэта якраз і дазволіла дакладчыкам зрабіць арыгінальныя аўтарскія высновы — аб агульным і адметным у песенным фальклоры на беларуска-ўкраінскім памежжы, аб меладычнасці жніўных песень, аб глыбокім філасофскім змесце абрада Куст і іншым. Пры гэтым была выказана занепакоенасць адносна зберажэння аўтэнтычных спеваў, гаворак, тапанімікі і іншага. У гэтай справе неабходна тэрміновая, мэтанакіраваная і прафесійная дапамога на самым высокім, дзяржаўным узроўні. І. Мазюк разам са сваімі студэнткамі прадэманстравала цудоўнае выканальніцкае майстэрства, зачаравала ўсіх прысутных чысцінёй і мілагучнасцю палескіх народных песень.

Значны след у спадчыне Палесся пакінула хрысціянства. Пра старажытныя помнікі хрысціянства — каменныя крыжы — апавядаў дырэктар Цэнтра беларусазнаўчых даследаванняў Інстытута славяназнаўства і балканістыкі Расійскай АН Ю. Лабынцаў. Найбольшай увагі, на думку Ю. Лабынцава, заслугоўваюць цудоўныя крыжы Турава. Паводле паданняў, гэтыя крыжы быццам самі прыплылі ўверх па цячэнню прыпяці і аказаліся ўзведзенымі ў паўднёва-заходняй частцы горада. У Беларусі менавіта палескія каменныя крыжы з'яўляюцца самымі старажытнымі. Улюбёны ў краявіды і духоўнае багацце Палесся, Ю. Лабынцаў пасля 25-гадовай руплівай даследчыцкай працы адзначна лічыць, што яшчэ шмат таямніц і невядомага звязана з гэтым краем. Адну з такіх "белых плям" закранала Л. Шчавінская (Масква). Малады даследчык з Мінска А. Башкоў слушна адзначаў, што раней вельмі мала пісалі пра адну са свяшчэнных хрысціянскіх рэліквій — цудоўнай крыжэнкаліён з Купяціцкага Увядзенскага манастыра, што дзейнічаў на Піншчыне ў XVII—XIX стагоддзях. Трэба спадзя-

ДАБРАЧЫННАСЦЬ

У Рэспубліканскім дыспансерах радыяцыйнай медыцыны адбылася акцыя па перадачы гуманітарнай дапамогі ад Пасольства Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Беларусь.

НА ЗДЫМКУ: гуманітарную дапамогу галоўнаму ўрачу дыспансера Валерыю РЖАУЦКАМУ перадае пасол КНР У СЯОЦЮ.

Фота Мікалая ПЯТРОВА, БелТА.

«ПАЛЕССЕ
Ў XX СТАГОДДЗІ»

вацца, гэтая святыня ўсё-такі зойме належнае месца ў гісторыка-культурнай спадчыне Бацькаўшчыны.

Наогул, для Палесся характэрная поліканфесійнасць. Людзі розных веравызнанняў мірна ўжываліся паміж сабой. Вядомы польскі гісторык Ю. Туронак пераканаўча паказаў спробы адраджэння уніяцтва на Палессі ў 1920-я і 1930-я гады. Дзякуючы найперш прыхільнасці да уніяцтва пінскага каталіцкага біскупа З. Лазінскага, Пінск у той час ператварыўся ў буйны місіянерскі цэнтр. Там рэгулярна наладжваліся уніяцкія канферэнцыі. Адраджэннем уніяцтва на Століншчыне (у вёсцы Альпень і іншых) займаліся беларускія святары В. Аношка, П. Татарыновіч, Л. Гарошка... Паводле Ю. Туронак, ва ўсёй Заходняй Беларусі напярэдадні другой сусветнай вайны налічвалася каля 10 тысяч уніяцтва. Аднак па з'яўленні прычын уніяцтва не змагло стаць на моцны і трывалы грунт. Пра няпростыя ўмовы дзейнасці ў пасляваеннае дзесяцігоддзі абшчыны палешанскіх уніяцкіх гаварыў журналіст В. Каліноўскі. Навуковы стыль папярэдніх выступоўцаў добра дапоўніў змяняльны распад-успамін Н. Ільянковай пра праваслаўныя святы, абрады і традыцыі ў даваенным Пінску.

Не абмінулі ўвагай на канферэнцыі і сувязі палешукоў з іншымі этнасамі. Былі асветлены асобныя бакі жыцця палякаў, рускіх, украінцаў, яўрэяў. Даволі вострую дыскусію выклікала выступленне І. Еленскай (Брэст) пра ўкраінізацыю на тэрыторыі беларускага Палесся ў час нямецка-фашысцкай акупацыі (1941—1944 гды). Гэта яшчэ раз пацвердзіла, што для вырашэння такіх супярэчлівых пытанняў патрэбны сур'езны і ўзаемапаважлівы дыялог беларускіх і ўкраінскіх гісторыкаў.

На канферэнцыі імкнуліся аддаць даніну павагі тым, хто раней самааддана збіраў, захоўваў і папулярызаваў палескі каштоўнасці. Г. Энгелькінг (Варшава-Беласток), апантаная даследчыца і адна з арганізатараў гэтага навуковага форуму, згадала этнасацыялагічныя экспедыцыі на Палессе ў 1934—1937 гадах польскага навукоўца Ю. Абрэмбскага. Толькі частка яго прац была надрукавана, большасць застаецца ў рукапісах.

Аляксандр ВАБІШЧЭВІЧ.

Працяг будзе.

ЛІТВА

НАСТАЎНІК І ПАЭТ

СПОЎНІЛАСЯ 100 ГАДОЎ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ
БЕЛАРУСКАГА ПАЭТА І АСВЕТНІКА Міколы ТАЛЕРКІ

Мікола Талерка нарадзіўся ў Дагдзе ў сям'і служачага. Тут вучыўся ў школе. У сусветную вайну працаваў тэлеграфістам. У 1921—1922 гадах вучыўся на двухгадовых настаўніцкіх курсах пры Даўгаўпілскай беларускай гімназіі. Працаваў настаўнікам беларускіх школ у Даўгаўпілскім павеце ў Вайцюлёве, у Індыры. Вёў у школах краязнаўчыя гурткі (і зараз у Даўгаўпілсе жыве нямала людзей, якіх вучыў М. Талерка). Мікола Талерка даваў карэспандэнцыі ў розныя беларускія газеты Латвіі, у тым ліку ў "Голас беларуса", друкаваў там і свае вершы. Ён падтрымліваў беларускі культурны рух у Даўгаўпілсе, прымаў актыўны ўдзел у беларускіх спектаклях, сам ставіў п'есы, адна з якіх — "Цар Максімільян". За ўзорнае вядзенне хатняй гаспадаркі латвійскімі ўладамі быў узнагароджаны медалём. Мікола Талерка выпусціў зборнік сваіх вершаў, надрукаваны на пішучай машыне "Адгукі Сяродкі". Памёр М. Талерка ў 1984 годзе.

У 1993 годзе ў мінскай газеце "Голас Радзімы" была надрукавана вялікая падборка яго

вершаў з гэтага зборніка. У прадмове да публікацыі старшыня таварыства дружбы "Беларусь — Латвія" паэт Сяргей Панізьнік піша: "Пасля многіх гадоў чакання забытыя творы збытага паэта дайшлі нарэшце да тых, дзеля каго і былі створаны. Напісанае — засталася. І што збераглося — узноўлена на патрэбу Адраджэння".

18 снежня сябры беларускага таварыства "Уздым" разам з сынам М. Талеркі Дзмітрыем Мікалаевічам (працуе дэканам факультэта фізічнага выхавання) і членамі яго сям'і прыйшлі пакланіцца на магілу паэта і асветніка, вершаваная радкі і зерне настаўніцкай працы якога саграюць і асвятляюць нашы сэрцы. У гэты ж дзень у Даўгаўпілсе прайшоў вечар памяці Міколы Талеркі.

А 22 снежня ў Доме дружбы ў Мінску адбылася навуковая канферэнцыя, прысвечаная Міколу Талерку. На гэтай канферэнцыі ад беларускага таварыства "Уздым" быў Мікола Паўловіч, намаганямі якога ў Даўгаўпілсе выйшаў канверт, прысвечаны М. Талерку.

Падрыхтаваў С. ВАЛОДЗЬКА.

Мікола ТАЛЕРКА

ВЕР У ВЕСНУ

Сонца нізка. Хмары ўсюды.
Дождж ідзе і ў дзень і ў ночы.
З панадворка сталі груды...
Дзень малы, наш дзень
рабочы.

На дажджы няма упынку...
З грудаў зрабляцца балоты.
У хлеў загоніш ты скацінку,
Жыць няма ў тэй час ахвоты.

...Пройдзе сцюжа. Будзе лета.
Ажывем тады мы, браце.
Сілу знойдзем. Наша мэта —
Панаваць у роднай хаце.

ГУТАРКА ВЕТРЫКА

Аблокі далёкага неба
Плылі над маёй галавой.
А ветрык шаптаў, што так
трэба:
Круціць пас жыцця на навой.

І біцца-змагацца дзе зможна,
Зьмірацца, калі няма сіл.
Маліцца і верыць пабожна:
Асьвеціцца твой небасхіл.

І сьмела мазольнай рукою
Гбаць сучча кустоў на шляху.
Спаткаўшы вялікую хвою,
Абкročыць, не ісыці на сьпяху.

Руку тваю, цяжкую больлю,
Хтось возьме, паможка ісьці.
Сьмялей і адважней ў супольні
Нязнаньня сьцежкі знайсці.

ПРЕЗЕНТАЦЫЯ

СВЕТ ВА ЧЫМА Арсена ВАНІЦКАГА

Не так часта ў наш час у беларускіх выдавецтвах выходзяць кнігі ўспамінаў, якія напісаны таленавіта, шчыра, жыва, вобразна, якія абуджаюць душэўныя перажыванні, роздум чытачоў. А таму кожны раз, сустрэўшыся з такім творам, радуешся ўдачы аўтара.

“Адценні жыцця” — так назваў сваю кнігу Арсен Ваніцкі. Яе аўтар — вядомы чалавек у нашай краіне: грамадскі дзеяч, руплівы працаўнік на ніве культуры, старшыня Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі.

Маючы за плячыма багаты жыццёвы вопыт, няблага валодаючы пяром, Арсен Ваніцкі ўсё ж няпроста падступіў да гэтай працы: вагаўся, меркаваў, ад яе задумы да рэалізацыі прайшоў невялікі час. Аднак нават першыя раздзелы кнігі, апублікаваныя ў часопісе “Польмя”, паказалі, што аўтар можа нетрафарэтна думаць, аналізаваць, выбіраць са сваіх жыццёвых варукаў самае прыцягальнае, істотнае, важнае і для яго самога, і, увогуле, лёсу народа, Бацькаўшчыны.

Кніга складаецца з многіх свабодна пададзеных фрагментаў, і ў той жа час Арсен Ваніцкі змог дамагчыся гарманічнасці, цэльнасці, калі ацэньваць па-сялянску, збіраючы ў сноп асобныя каласы падзей, фактаў, знітоўваючы іх, нібыта вязьмом, сваёй уласнай жыццёвай сцэжкай. А праклалася гэтая сцэжка ў вялікі свет з вёскі Антанова, што месціцца пад Баранавічамі. З любоўю, сардэчнасцю, павагаю да малой радзімы, да нялёгкай долі землякоў распачынае свой жыццёпіс аўтар. Малюнкі маленства, тагачасны побыт, узаемаадносіны паміж людзьмі падаюцца ім дакладна, запамінальна: “...у пераважнай большасці вяскоўцы жылі дружна, памогаючы адзін аднаму. Такай хадзілі на сенажці недалёка ад вёскі, а таксама далей, у Быценскія балоты, што за дзесяці кіламетраў ад дому. Нейкая блізкасць існавала між людзьмі: няспешны сялянскі побыт не парушаўся залішнім п’янствам, амаль не было лайдакоў. Вартасць чалавека вызначалася высокімі маральнымі меркамі. Найбольш наглядна праявілася гэта ў экстрэмальных умовах ваеннага часу”.

Праўдзіва, сумленна, без фальшывага пафасу, з дэталямі надзвычай цікавымі і невядомымі раней апавядае Арсен Ваніцкі пра акупацыйную родную зямлі фашысцкімі захопнікамі, пра партызанскую барацьбу і пра вызваленне Беларусі. У аўтара свой погляд на ваіну, яе трагізм. Смерць бязвіных людзей, гвалт, цыннізм, якія нясе заўсёды ваіна, запаміналіся малому хлопчыку, на ўсё жыццё захавалася ў яго душы непрыняцце любога насілля, жорсткасці. І нездарма свае сталыя гады Арсен Ваніцкі прысвяціў самаадданай, актыўнай міратворчай дзейнасці.

Прывабнымі, светлымі, радаснымі бачацца ў кнізе старонкі, дзе аўтар расказвае пра юнацтва, студэнцкае жыццё, а затым пра свае клопаты, новыя цікавыя пачынанні,

калі ён стаў камсамольскім важным. Арсен Ваніцкі адным з першых падаў ініцыятыву правядзення семінараў творчай моладзі. І як бы хто сёння ні адносіўся да такіх акцый, мушу без сумніву сказаць, што семінары далі вельмі многае маладым пісьменнікам, мастакам, скульптарам, артыстам, работнікам кіно, архітэктарам, кампазітарам. І самае галоўнае — была шчаслівая магчымасць для творцаў: сабрацца разам, пагутарыць, падыскаутаваць, абмяняцца думкамі. Я ўдзельнічаў у семінары, які праходзіў у 1968 годзе на возеры Свіцязь. Да гэтага часу помняцца размовы з маімі аднагодкамі, з выдатнымі пісьменнікамі Янкам Брылём, Уладзімірам Караткевічам, нашы праходкі па лесе вакол цудоўнага возера, вячэрнія кастры.

Кожнаму зразумела, што не на семінарах нараджаюцца творцы, але яны давалі новы імпульс, штуршок для кожнага ўдзельніка. І аўтар кнігі, які арганізоўваў іх, з радасцю сведчыць, што сёння былі “семінарысты” занялі сваё месца ў сучаснай літаратуры і мастацтве, маюць значныя здабыткі.

Неафіцыйна, нязмушана, дасціпна, а часам і з жывым гумарам падае аўтар у кнізе свае будзённыя справы, калі ён працаваў намеснікам міністра культуры рэспублікі, меў непасрэднае дачыненне да лёсаў і творчасці айчынных майстроў літаратуры і мастацтва, сустракаўся з многімі цікавымі людзьмі.

Вялікае месца ў кнізе адведзена цяперашнім клопатам аўтара. З 1984 года ён узначальвае Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі, сабраў і згуртаваў таленавіты, ініцыятыўны калектыў, які плённа

займаецца наладжаннем цесных кантактаў з многімі народамі свету, далучае беларусаў да іх культуры, прапагандуе набыткі культуры, літаратуры і мастацтва нашага народа ў замежжы. Будынак таварыства, размешчаны на вуліцы Захарова ў нашай сталіцы, стаў сапраўдным Домам дружбы, самым гасцінным і ўтульным месцам сустрэч усіх міратворцаў, людзей добрай волі.

Шмат намаганняў, якія пераацаніць проста немагчыма, прыкладае таварыства і яго кіраўнік сёння, каб дапамагчы ўсім суаічыннікам, каго закранула страшным крылом чарнобыльскага бяды. Нездарма па ініцыятыве амерыканскіх школьнікаў, настаўнікаў і ўрачоў “за дапамогу чарнобыльцам і пашырэнне кантактаў паміж людзьмі планеты” імя Арсена Ваніцкага атрымала адна з далёкіх зорак Сусвету ў сусор’і Аўрыга.

Арсен Ваніцкі напісаў мудрую, добрую і светлую кнігу. Намаганнямі выдавецтва “Чатыры чвэрці” яна мае дасканалае папіграфічнае выкананне, з густам аформлена (мастацкае афармленне Эдуарда Жакевіча).

Напрыканцы хочацца зазначыць яшчэ, што кнігу А. Ваніцкага “Адценні жыцця” прыхільна сустрыла грамадскасць краіны, прадстаўнікі розных палітычных плыняў і рухаў. У наш няпросты час размяжвання гэта выпадак неардынарны. А ўсё таму, што кніга насычана прымальнымі для кожнага гуманістычнымі ідэямі, нясе шчырыя пачуцці дабрыві і чалавечнасці.

Сяргей ЗАКОННІКАЎ.

НА ЗДЫМКАХ: у час прэзентацыі Арсена ВАНІЦКАГА віншуюць аднадумцы і паклоннікі. Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

А. М. Ваніцкі. “Адценні жыцця”. — Мінск, выдавецтва “Чатыры чвэрці”, 2000. — 240 С., іл.

УДЗЕЛЬНІКІ ІІІ КАНГРЭСА БЕЛАРУСІСТАЎ

Моніка БАНКОЎСКІ

Як ведаюць нашы чытачы, у снежні ў Мінску адбылася другая сесія ІІІ кангрэса беларусістаў. На яе сабраліся найбольш вядомыя айчынныя і замежныя спецыялісты ў галіне беларускай мовы, літаратуры, гісторыі. Сёння мы даём слова спадарыні Моніцы Банкоўскай (Швейцарыя). Тэма адна: асабістыя адносіны да беларускай культуры.

— Спадарыня Моніка, як атрымалася, што вы ў Швейцарыі сустрэліся з беларускай культурай і мовай?

— Гэта ўжо даўняя гісторыя. Я навучалася славістыцы ў Цюрыхскім універсітэце і яшчэ на пачатку вучобы натрапіла на кніжку — нешта звязанае з гісторыяй, дакладна ўжо не памятаю, на беларускай мове, мова, датуль мне невядомай. Я нават не ведала пра яе існаванне. Усё гэта вельмі зацікавіла. Захацелася даведацца больш пра літаратуру, гісторыю Беларусі. Але, паколькі ў нас у рамках славістыкі беларусістыкі не было, мне прыйшлося працаваць самастойна, без дапамогі. Кнігазбор па славістыцы ва універсітэце склаўся даволі сціплы, хаця пэўную тэматыку ахопліваў.

— У якіх яшчэ славянскіх мовах вы спецыялізуецеся?

— Мы вучымся па тры мовы. Найперш — рускую: яна абавязковая для ўсіх. Асабіста мне таксама давялося вучыцца польскую і серба-харвацкую. Увогуле ж больш цікаваць літаратура і гісторыя, асабліва гісторыя культуры.

Я працую ва універсітэцкай бібліятэцы, і гэтая дзейнасць вымагае шмат часу, якога, здараецца, ужо не хапае на іншыя захапленні. Але ж па меры магчымасці імкнуса пашыраць славянскія літаратурныя кнігазборы.

— Ці ёсць яшчэ хто-небудзь, у каго зацікаўленасці падобныя на вашыя?

— Так, ёсць маладыя навукоўцы, якія цікавяцца Беларускаю, пераважна гісторыяй. Яны бачаць для сябе пэўнае кола дзейнасці менавіта ў гэтай галіне. У Цюрыху працуе каля 300 славяназнаўцаў.

Беларуская мова, культура — надзвычай цікавая з’ява, у тым ліку і для еўрапейскіх даследчыкаў. Ваша культура месціцца паміж двума такімі маналітамі, як польская і руская культуры, і мае пэўныя пераходныя рысы (дарэчы, калісьці культура маёй краіны таксама апынулася ў падобным стане), але яна захавала і шэраг сваіх уласных адметнасцей.

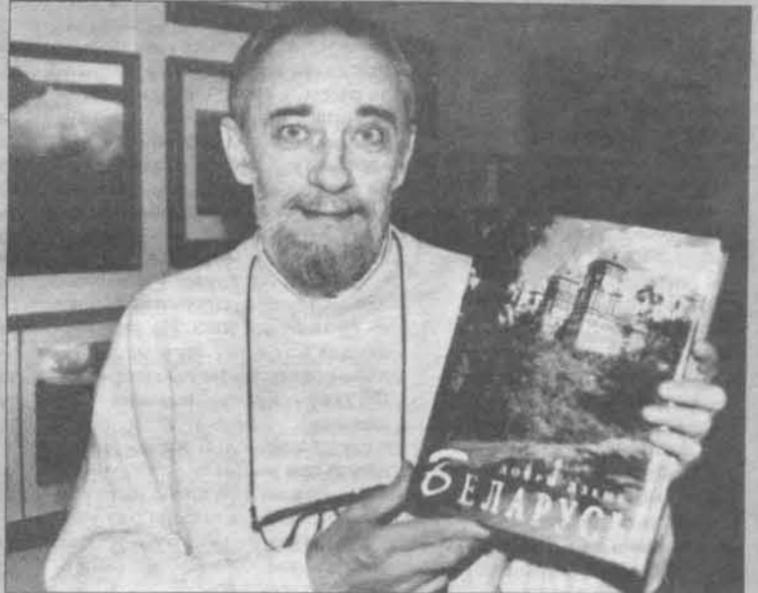
Што тычыцца майго стаўлення, то мне вельмі падабаецца беларуская мова — прыгожая, мілагучная, мяккая.

Акрамя Мінска, я была ў Віцебску, дзе маю добрых сяброў, у Гродне, Міры, Нясвіжы. Нясвіжскія помнікі вельмі ўражаюць. Я ўвогуле люблю барока.

Упершыню ж трапіла на Беларусь дзесяць год назад. І з таго часу прызджаю сюды па два-тры разы на год. Магу сказаць: беларуская культура ў стане весці паўнапраўны дыялог з іншымі культурамі чалавечай цывілізацыі. Пра гэта сведчаць і даклады, пачутыя на кангрэсе: некаторыя з іх — сапраўдныя навуковыя адкрыцці. Асабіста я даведалася тут шмат новага і цікавага.

3 годзі размаўляла
Галіна УЛШЧАНКА.

АНОНС

● Яўген КАЗЮЛЯ.

Імя фотамастака Георгія Ліхтаровіча добра вядомае ў Беларусі ды і за яе межамі. Ён аўтар альбомаў “Мінск”, “Гродна”, “Цытадэль славы”, “Траецкае прадмесце”, “Драўлянае дойдства Палесся” і іншых. Амаль усё жыццё прысвяціў ён фатаграфаванню роднай прыроды, помнікаў дойдства, твораў мастацтва і этнаграфіі. Вынікам гэтай грунтоўнай працы і стаў выдатны фотаальбом “Добры дзень, Беларусь”. Альбом, у які ўвайшло каля двухсот каляровых здымкаў, выдала беларуская асацыяцыя кнігавыдаўцоў і кнігараспаўсюджвальнікаў. Адметнай рысай новага выдання

сталі вершы пра Беларусь, напісаныя фотамастаком:

“І пакуль я жыву — не
стамлюся
Несці ў свет заповіт свайго
дому:
Сэрца — любай. Жыццё —
Беларусі.
А свой гонар — нікому!
Нікому!”

Такія радкі закочвае сваю кнігу Георгій Ліхтаровіч. Рэдакцыя газеты віншуе былога фотакарэспандэнта “Голасу Радзімы” з новай удачай працай.

НА ЗДЫМКУ: Георгій ЛІХТАРОВІЧ і яго новы фотаальбом.

Фота аўтара.

ФЕСТИВАЛЬ «КІБЕРПАНК»

Упершыню ў Мінску адбыўся фестываль мадэльераў-дызайнераў "Кіберпанк". Паказ мод прайшоў па дзвюх намінацыях: "Сучасны чалавек у інфармацыйна-тэхналагічнай прасторы" і "Сімбіёз чалавека і камп'ютэрнай тэхнікі. Погляд у будучыню". Свае калекцыі прадставілі пятнаццаць беларускіх мадэльераў.

НА ЗДЫМКАХ: у час дэманстрацыі калекцыі.

Віктар ТАЛОЧКА, БелТА.

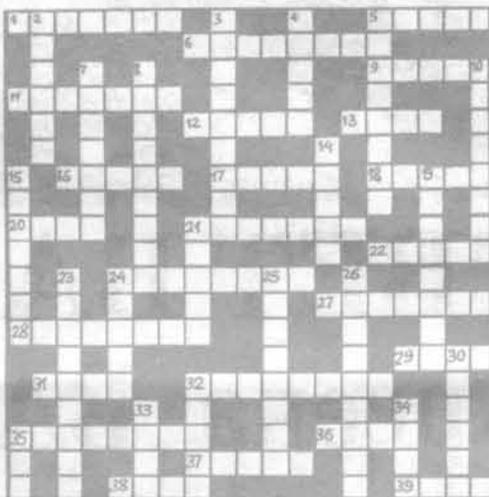

КРЫЖАВАНКА АД Любоўі ІОНАВАЙ

ПЕРАКЛАДЗІЦЕ НА БЕЛАРУСКУЮ МОВУ

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 1. Единение. 24. Власть. 25. Направление. 5. Труд. 6. Вождь. 9. Икона. 26. Сбережение. 30. Буква. 11. Плеск. 12. Сермяга (одежда). 32. Волна. 33. Упущение. 34. Забор. 35. Грусть. 13. Шест. 16. Горсть. 17. Вред. 18. Сахар. 20. Мельница. 21. Белка. 22. Черточка, штрих. 24. Впечатление. 27. Ботинки. 28. "Краковяк". 29. Стекло. 31. Глаз. 32. Красота. 35. Фрукты. 36. Ангел. 37. Снисхождение. 38. Свая. 39. Лицо.

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 2. Зодчий. 3. Фамилия. 4. Рыбачья лодка. 5. Оратор. 7. Воспоминание. 8. Сказание. 10. Вьюга. 14. Басня. 15. Ромашка. 19. Апрель. 21. Еж. 23. Век.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКУ, ЗМЕШЧАНУЮ ў № 51

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 5. Галлё. 6. Ганак. 9. Брама. 11. Вугаль. 12. Маянэз. 15. Зрок. 17. Цукерка. 18. Кола. 19. Гарэза. 20. Бульба. 24. Пуга. 25. Пляткар. 26. Лекі. 29. Папера. 30. Ганьба. 31. Адказ. 33. Шавец. 34. Комін.

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 1. Каваль. 2. Шлюб. 3. Вага. 4. Жабрак. 7. Каўнер. 8. Футра. 10. Цэгла. 13. Пудзіла. 14. Скрутак. 16. Крама. 18. Кубел. 21. Нумар. 22. Стужка. 23. Скіба. 27. Грукат. 28. Заклік. 31. Алей. 32. Звон.

ЗДАРЭННІ

ЖЫЦЦЕВЫЯ СЮЖЭТЫ

● Алена РУДЗЬ.

ЗАТРЫМАННЫХ НА МЫТНІ КАНТРАБАНДНЫХ ЧАРАПАХ КУПЛЯЮЦЬ У ЯКАСЦІ ПАДАРУНКАЎ. Як паведаміла генеральны дырэктар бізнес-цэнтра Свабоднай эканамічнай зоны "Брэст" Ніна Толцік, прададзена каля трыццаці з 245 экзатычных жывёл, кожная з якіх каштуе адну тысячу беларускіх рублёў. Усе рэалізаваныя чарапахі па адной-дзве куплены прыватнымі асобамі. Заявак на аптовае набывццё даных жывёл ад заапаркаў, зоомагазінаў, а таксама дзіцячых устаноў не паступала.

Нагадаем, 245 чарапашак былі выяўлены беларускімі мытнікамі ў поездзе Масква — Варшава. Экзатычных жывёл схавалі ў матрацах на верхніх паліцах вагона. Пры правядзенні дагляду і канфіскацыі чарапах ніхто з пасажыраў поезда не назваўся гаспадаром "жывога грузу".

Каранцінныя мерапрыемствы чарапахі праходзілі ў памяшканні бізнес-цэнтра Свабоднай эканамічнай зоны "Брэст", дзе створаны ўмовы, максімальна набліжаныя да асяроддзя пражывання даных жывёл, тэмпературны рэжым у памяшканні, дзе знаходзіцца басейн з вадой і вальер, падтрымліваецца ў межах 25—30 градусаў цяпла, штодзень мяняецца вада і апілка. У рацыён чарапах уключана розная садавіна і агародніна, а таксама трава.

Як заўсёды, кудысьці бег. Міма праносіліся Дом афіцэраў, цырк, Губернатарскі сад...

І вось метро. Я ўжо хацеў зайсці ў падземку, як раптам мяне спыніў нейкі гук. Гэта была музыка. Жывая музыка. Да гэтай пары ў метро я мог сабе ўявіць максімум гітару. А тут саксафон.

Павярнуў за вугал і ўбачыў музыку. Звычайна я сутыкаўся толькі з падлеткамі ці студэнтамі, якія, дзякуючы веданню трох акордаў, запаўнялі свой капляюш дробнымі грашымі. Гэты чалавек быў сталага ўзросту і не проста "дудзеў" у саксафон. Ззаду яго стаяў музычны цэнтр, ад якога цягнуўся провад да лічбавага плэра, што вісеў на поясе. Уся гэтая канструкцыя задавала рытм, і атрымлівалася вельмі мілагучна. Я стаяў і слухаў. Калі музыкант спыніўся, выкарыстаў момант і звярнуўся да яго:

— Ці можна з вамі пагутарыць?

— Так, але не доўга.

Ён быў апрануты ў джынсы, джынсавую куртку. На галаве — сіняя бейсболка. На падстаўцы для нот вісеў футляр ад аўдыёкасет, на ім прозвішча — **Обухаў Яўген Іванавіч** (на здымку).

— Хацелася б крыху даведацца пра вас.

— Родам з Пушкіна, што пад Піцерам. Там я першы раз узяў у рукі музычны інструмент і, як вы можаце бачыць, не выпускаю да гэтай пары.

— З чаго пачалося ваша захапленне музыкай?

— А яно пачалося не ў мяне. Старэйшы брат проста узяў за руку і павёў у музычную школу, што знаходзілася недалёка ад нашага дома.

— Чаму вы выбралі менавіта саксафон?

— Ды не было магчымасці выбіраць. Які быў інструмент у музычнай школе, на такім і пачаў вучыцца. З цягам часу музыка вельмі захапіла мяне, і ў музычную школу я хадзіў ужо з задавальненнем. Іграю таксама на кларнеце. Прыходзіць заўтра — пачуецца.

І сапраўды, калі мы ўбачыліся назаўтра, у руках Яўгена Іванавіча быў ужо кларнет, і валодаў ён ім не горш, чым саксафонам. Але працягваем гутарку.

— Што прымусіла вас выйсці ў падземны пераход?

— Па-першае, матэрыяльная частка справы. Што крывіць душою: у пераходзе я зарабляю яшчэ адну пенсію. Таксама адной з прычын было тое, што ў пераходзе выдатная акустыка і няма ніякіх начальнікаў, якія б загадалі, калі прыйсці на работу, калі збірацца дадому. Сам сабе начальнік.

— Як склаўся ваш лёс пасля школы?

— Пасля школы была армія. Там мне давалося служыць з цяперашнім кіраўніком Дзяржаўнага аркестра Беларусі Міхаілам Фінбергам. Пасля

арміі скончыў музычнае вучылішча імя Глінкі і пайшоў працаваць у аркестр цырка, а потым — у дзяржаўны ансамбль танца.

— Ці працуеце дзе зараз?

— Не. Саксафаністы ідуць на пенсію, адпрацаваўшы 25 гадоў, бо іграць на духавых інструментах — гэта вельмі цяжкая справа. Такім чынам, я пайшоў на пенсію рана — у 49 гадоў, а зараз мне 61.

— Ці былі ў вас якія-небудзь кур'ёзныя выпадкі, звязаныя з працай?

— Апошні адбыўся зусім нядаўна. Мяне запрасілі на праслухоўванне ў прэстыжны дыска-клуб "Макс-шоу". Дырэктар паслухаў і кажа: "Выдатна, можаце ісці на сцэну". "Як гэта?" — не зразумеў я. "Так. Ваш нумар пачынаецца праз некалькі хвілін".

Канцэрт вёў артыст гумарыстычнага тэатра "Хрыстафор" Яўген Крыжанойскі. Гэта вельмі вясёлы чалавек. І вось ён аб'яўляе: "А цяпер выступае

зорка замежнай эстрады, гэты віртуоз прыехаў спецыяльна да нас і сёння дае эксклюзіўны міні-канцэрт". У мяне ледзь вала-сы дыбам не ўстапі! "Зорка замежнай эстрады"!.. Але нічога, усё абышлося.

— Яўген Іванавіч, а як адносіцца калегі да таго, што іграеце ў пераходзе?

— Цяпер ужо добра. Але раней праблемы былі. Я зранішоў выхад. Кожнаму, хто казаў што-небудзь скептычнае наконт ігры ў пераходзе, я прыводзіў просты довад. Выйдзі сам і паспрабуй што-небудзь сыграць. Тое, што ты добра гучыш у аркестры, не значыць, што зможаш добра гучаць у пераходзе. Тутэй будзеш выглядаць, як голы кароль.

— Хто вас слухае тут?

— Розныя людзі. Напрыклад, некалькі дзён таму падбгае "новы беларус", кідае ў футляр вялікую купюру і кажа: "Мужык, ты класна музычыруеш, але зараз у мяне няма часу слухаць". Ёсць у "новых беларусаў" і свой "прыкол". Яны кладуць долар зверху і долар знізу, а пасярэдзіне звычайную рэзаную паперу. Гэта яны так жартуюць. Але я не крыўдую, бо два долары — для мяне грошы. Адзін чалавек прыходзіць амаль што кожны вечар. Ён кажа: "Прабачце, у мяне няма грошай, але мне вельмі падабаецца ваша выкананне". І я іграю для яго аднаго, без грошай.

— Цікава, а чаму вы сталі менавіта тут, у закутку, а не каля самага выхаду з метро?

— Ведаеце, каму на самай справе падабаецца мая музыка, той зверне і ў закуток.

Звычайна так робяць рамантыкі. Дык давайце заставацца рамантыкамі!

Глеб ЛАБАДЗЕНКА.
Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

САКСАФАЊІСТ З «ПАДЗЕМКІ»

«Голас Радзімы»

Галоўны рэдактар
Наталля САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

Дзяржаўны камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей Рэспублікі Беларусь; Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі; Беларускае таварыства па сувязях з сусветнымі і агародніна, а таксама трава.

РЭДАКЦЫЯ:

Намеснік галоўнага рэдактара
Галіна УЛІЦЕНАК.
Адказны сакратар
Ташыяна КУВАРЫНА.
Рэдактар аддзела —
член рэдакцыі
Яўген ЛЕЦКА.

Рэдактар аддзела
Алена СПАСЮК.
Спецыяльныя карэспандэнты
Яўген КАЗЮЛЯ,
Алесь МЯСНІКОЎ,
Нэлі ПРЫВАЛАВА.

Рэдактар-перакладчык
Святлана КАРПУЧОК.
Стыльрэдактар
Ірына КАЗЛОВА.
Тэхнічны рэдактар
Данута РАКАВЕЦ.

НАШ АДРАС: 220005, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: (+375-17) 213-31-97 (тэл.-факс), 213-32-80, 284-76-56, 213-37-82.
Адрас у INTERNET: <http://www.voiceland.unibel.by>.

Пазицыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голас Радзімы», не заўсёды супадаюць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 81.
Падпісны індэкс у Беларусі 63854.
Тыраж 1 897 экз.
Зак. 39.
Падпісана да друку 8.1.2001 г. у 12.00.

Газета набрана, звярстана і адрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку» (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).